THE CONDITION OF ROMANIAN UNDERLAYER WORDS IN DICȚIONARUL EXPLICATIV AL LIMBII ROMÂNE

Crina Taloș, PhD Student,Technical University of Cluj-Napoca - Northern University Center, Baia Mare

Abstract: An overview upon the Explanatory Dictionary of Romanian might lead someone to the false conclusion that there are no Romanian words deriving from the the Thraco-Dacian substrate. In spite of the common idea that there is a small percentage of words that we inherited from our Dacian ancestors, one cannot find any of these words as Dacian in the current explanatory dictionary, the only dictionary that someone can consult for any kind of comprehension issues. Although specialists in the field have proved the existence of forty to one hundred words coming from the Thraco-Dacian in Romanian, the authors of the mentioned dictionary have considered only the Latin as a probable source, allowing as relevant for etymology exclusively the written language, a phenomenon that can be considered as etymological hypercorrectness. And thus, the few but precious words that are generally known as Dacian originating, are to be found as having unknown etymology, or in accordance with some Albanian or Slavic words, which is not relevant for an outsider.

Keywords: etymology, substrate, relevance, accordance, hypercorrectness.

Dicționarul explicativ al oricărei limbi este un instrument lingvistic adresat masei vorbitorilor unei limbi, fiecare domeniu al activității umane fiind, în paralel, reflectat în dicționare de specialitate. Stabilirea etimologiei cuvintelor este un demers al lingvisticii diacronice, cu siguranță util persoanelor cu preocupări filologice, fără a constitui însă o condiție *sine qua non* a unui dicționar explicativ adresat tuturor vorbitorilor, a cărui menire o constituie explicarea cuvintelor, o operație complexă în sine, care presupune coroborarea unor date lingvistice extrem de diferite - privite atât în sincronie, cât și în diacronie - cu date tehnice specifice fiecărui domeniu. S-ar putea spune că este o muncă titanică și arhisuficientă pentru realizatorii unui dicționar explicativ precum *Dicționarul limbii române literare contemporane* (1955-1957) sau *Dicționarul limbii române moderne* (1958), însă majoritatea autorilor nu s-au mulțumit cu atât, considerând demersul lor explicativ încheiat doar în momentul oferirii unei etimologii pentru cuvintele înregistrate.

Etimologia este un domeniu al lingvisticii istorice care se bazează pe reguli ale logicii subscrise fenomenului general al evoluției, căci acesta nu ocolește nici limbile, supuse mereu tensiunii dintre tradiție și inovație. Stabilirea etimonului unui cuvânt corespunde acțiunii

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

de satisfacere a unei nevoi general-umane: nevoia stabilirii unei cauze pentru un efect sau a unui prototip pentru o formă oarecare[1]. Din această perspectivă, munca lingviștilor are un caracter legislativ: stabilește legalitatea unei moșteniri: limba *a* a moștenit cuvântul *b* din limba *c*, cares-a vorbit într-o epocă anterioară pe același teritoriusau limba *a* a împrumutat cuvântul *b* din limba *d*, în urma contactului direct sau indirect cu aceasta. Evident, aceste relații se stabilesc pe baza unei asemănări formale și semantice între doi termeni aparținând celor două limbi puse în ecuație, aplicându-se un set de reguli fonetice pe care lingviștii le-au descoperit ca acționând diacronic în interiorul unei limbi[2]. Ceea ce rezistă cel mai bine în timp sunt moștenirile, în virtutea tradiției, datorită instinctului uman de a conserva ceea ce timpul a probat ca fiind legitim. Limba *ca moștenire a epocii precedente* are rolul *limitării arbitrariului* în alegerea unui *semnificant* pentru un *semnificat*[3]. Inovațiile, împrumuturile vin în general în completarea acestui sistem de semne moștenit, pentru a da formă unor noi semnificații și nu prezintă aceeași rezistență în timp, deoarece sunt mai mult sau mai puțin străine de sistemul în care intră.

Astfel, cele mai multe turcisme (*dimie, meșină, tulumbă etc.*), grecisme *(acolisi, englandisi, clironom, diată etc.*)[4] sau chiar slavisme (*podobie, șugubină, azbuche, leat, zapis etc.*)[5], care au colorat odată limba română, nu au rezistat trecerii timpului, ele fiind percepute ulterior de vorbitorul nativ de limbă română ca străine de sistemul său de semne. Au supraviețuit, însă, majoritatea cuvintelor moștenite din latină, căci acestea formează sistemul de semne al limbii române. Putem presupune deci, aducând în sprijinul acestei teze demonstrațiile unor iluștri lingviști[6], că în limba română au rezistat și elementele moștenite din substratul traco-dac, atâtea câte au putut fi identificate de către filologii preocupați de acest aspect al limbii române.

[1] Hasdeu, *MER, În loc de introducere*
[2] Georgiev, Vl., 1960: pentru evoluția tracei și a daco-moesienei din indo-europeană și Tagliavini, 1977: pentru evoluția limbilor neolatine din latină.
[3] Saussure, Ferdinand de, *Curs de lingvistică generală,* p. 90-91.
[4] Sala, *1998*, p. 97-98.
[5] Trinca, *2006.*
[6] Pușcariu, *LR* (I),1940, Russu, *LTD*, 1967: găsește, prin metoda comparativ-istorică, 68-70 de cuvinte autohtone preromane comune cu albaneza și încă aproximativ 100 de cuvinte autohtone care lipsesc în albaneză; Vraciu, *LDG*, 1980; Brâncuș, *VALR*, 1983.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

Conform principiului anteriorității, un cuvânt dintr-o limbă poate fi considerat derivat dintr-o altă limbă, dacă se poate demonstra că între cele două limbi există o legătură şi că într-una din limbi cuvântul este mai vechi decât în cealaltă. Desigur, principiul este uşor de aplicat în cazul în care un cuvânt dintr-o limbă actuală corespunde unui cuvânt dintr-o limbă mai veche, cum ar fi cuvântul românesc *găină* faţăde cel latin *gallina* „*id*.". Mai puţin evident este sensul derivării, în cazul în care un cuvânt există în două sau mai multe limbi care s-au aflat cândva în contact, fără a se şti în care dintre limbi cuvântul este mai vechi, cum este cazul cuvântului *ban,* prezent cu sensul de „*guvernator,boier mare"*atât în română, cât şi în maghiară şi în sârbă[7] sau al cuvântului *pită, „pâine",* prezent şi în bulgară, albaneză, sârbă, turcă, neogreacă sau maghiară[8].

Metoda comparativ-istorică devine şi mai greu de aplicat atunci când intră în discuţie stratul, substratul, superstratul şi adstratul, toate având justificare istorică, dar niciunul atestare scrisă pentru un cuvânt căutat. În această situaţie, ecuaţia etimologică intră pe teritoriul probabilităţii, ceea ce nu echivalează cu denaturarea adevărului, cum unii au tendinţa să creadă, ci cu o aproximare a realităţii, cum atât de elegant a demonstrat-o B. P. Hasdeu (*loc. cit.*), idee pe care niciun lingvist nu ar trebui vreodată să o piardă din vedere, nici măcar atunci când afirmă adevăruri probabile prin legile logicii, deoarece a fost deja demonstrată relativitatea cunoaşterii umane. Cunoaşterea adevărului nefiind absolută, cercetătorului îi rămâne accesibilă metoda intuitivă, bazată pe intuiţie sau cea pozitivă, bazată pe senzaţii, însă este demonstrat că omul nu se poate debarasa, în orice fel de demers al cunoaşterii, de dogmatism, dacă doreşte să ajungă la o finalitate[9]. Altfel spus, cercetătorul se foloseşte de toate mijloacele intelectului pentru a demonstra o idee dogmatică, ceea ce în termenii lingvisticii comparate s-ar traduce prin faptul că filologul se foloseşte de toate datele lingvistice şi de toate mecanismele logicii pentru a demonstra o etimologie pe care o consideră aprioric posibilă (altfel, etimologia ar fi doar o ramură a dialecticii, care ar da naştere la antinomii, şi nu la soluţii). De aici, numeroasele etimoane pe care le putem găsi în dicţionare pentru câte un cuvânt precum *pită,mătură* sau *brânză.*

[7] Cf. Ciorănescu, *DELR*, 1958-1966.
[8] Cf. Ştef, *DRAM*, 2015.
[9] V. Blaga, Lucian, *Eonul dogmatic* în *Trilogia cunoaşterii*, p. 141-244.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

Dicționarele ultimului *eon* al lingvisticii românești, aservite în mare parte dogmatismului occidental, au aplicat principiul anteriorității în etimologie coborând cel mai adesea până la stratul latin, dând dicționarelor românești o evidentă coloratură romanică, justificabilă atât din punct de vedere istoric, cât și lingvistic. Doar câțiva „eretici" au încercat în acest răstimp să dea lexicului limbii române o altă culoare, mai slavizantă, preferând superstratul slav ca fond etimologic. În fond, romanizarea sau balcanizarea lexicului limbii române ține de perspectiva din care este privită evoluția cuvintelor. Astfel, un cuvânt precum *mătură* [10]se poate explica printr-un lat. *matta „covoraș",* regăsit în sard. *matta „tufă, arbust",* Lucania *mattǫrrę „mătură de nuiele",* calabr. *máttulu „scul",* Lipari *mattulu „vreascuri",* cat., sp. *mata „tufiș"* – prin schimbarea genului. Unii autori presupun un lat. *metula* pe care îl redau ca neatestat(Ciorănescuîl consideră o *posibilă* încrucișare între *matta* și *meto, -ere „a culege"),* iar alții îl trec fără asterisc, cu sensul de „tufișoară, smoc"[11]. Alți lingviști, mai îndrăzneți, îl derivă fără probleme din lat. *metula „piramidă mică"* (Candrea, Pușcariu,O. Densusianu, Tiktin, apud Al. Ciorănescu, *op.cit*.) Bineînțeles, derivarea din latină nu poate apărea ca o exagerare, chiar dacă *matta „covoraș, rogojină"* pare destul de îndepărtat față de cuvântul românesc. Dintr-un alt unghi, cuvântul pare de origine slavă, provenind din sl. *metla „nuielușă",* de unde s-a păstrat bulg. și rus. *metlá* „mătură" (Miklosich, Cihac, Berneker, Pascu, Conev, apud Ciorănescu, *op. cit.).* Scriban[12] a propus un sl. **metila,* comparabil cu *măgură-miglă.* În treacăt, același dicționar menționează și originea traco-dacică propusă de Pușcariu (LR, 286) și cea indoeuropeană a lui Lahovary (335), fără a comenta în vreun fel etimologia prin substrat, lăsând impresia inutilității efortului, pentru cazul în care putem măcar presupune o etimologie latină sau, dacă se dorește, chiar slavă.

Soluția cu care vine DEX este mult mai simplă: *etimologie necunoscută***.** Fiind vorba de un dicționar explicativ, și nu de unul etimologic, cum este cazul DELR, pretențiile cititorului nici nu pot fi prea mari; poate, o doză de mister chiar aduce un plus de credibilitate unei lucrări științifice, dacă ar fi să îl credem, din nou, pe L. Blaga. Totuși, o privire cât de cât vigilentă va constata cu ușurință că, în DEX, eticheta *et. nec.* este aplicată, în cea mai mare parte, cuvintelor *susceptibile* de a fi moștenite din substrat. Astfel, din cele 100 de cuvinte considerate de către

[10] V. Ciorănescu, *DELR*, 1958-1966.
[11] V. Șăineanu (VI), 1929.
[12] Scriban, 1939.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

I.I. Russu[13] ca fiind autohtone - *cu un grad maxim de probabilitate* - ele neavând corespondent în albaneză (cel puțin nu cu sensuri foarte apropiate, pentru a putea fi considerate împrumuturi), nici în latină, greacă sau slavă, 41 au etimologie necunoscută, 7 cuvinte sunt puse în legătură cu un cuvânt din albaneză, fără a se preciza sensul cuvântului albanez (pentru *căciulă: cf. alb. kësulë,* nu este menționat sensul „*moț"* din albaneză), cu excepția cuvântului *mire: cf. alb. mirë „bun",* în condițiile în care câteva cuvinte nu apar deloc: *descăța, dărări/dărăli, mădări, mărcat, mununǎ, mușat, steregie, străghiată*. Dintre cuvintele rămase, 13 sunt explicate prin etimoane latinești reconstruite, deci probabile, de exemplu: *adia: lat. *adiliare* sau *urdoare: lat. *horridor,-oris(=horridus),* fără a lăsa posibilitatea de a înțelege legătura de sens. Cam jumătate dintre cuvintele explicate prin latină poartă în față însemnul probabilității: *urca: probabillat. *oricare,* față de celelalte, a căror origine latină pare incontestabilă, deși avem tot forme neatestate și reconstruite. Interesantă este etimologia cuvântului *anina: lat *anninare(<ad+ *ninna „leagăn"),* în care și cuvântul derivat încă din latină, și cel de bază sunt reconstrucții probabile (totuși fără a purta această etichetă). Pare exagerată derivarea, dar ea se bazează, dacă studiem și dicționarul etimologic al lui Ciorănescu, pe unele date lingvistice, cum ar fi prezența unei interjecții în italiană *ninna-nanna „nani-nani"* a termenilor alb. *ninuljë* „*leagăn*", engad. *niner „a legăna"* sau prov. *nina „a dormi".* Unele cuvinte sunt prezentate ca fiind de origine latină, luându-se în considerare probabilitatea ca acestea să fie derivate din cuvinte cu sens diferit, dar care a evoluat spre sensul actual - adjectivul *mare: probabil lat. mas, maris* (= „mascul, viril"), deși autorii au evitat să dea sensul cuvântului latinesc, de unde un necunoscător ar putea deduce că este același ca în română. Greu de înțeles este și *mieriu: mier (reg. „albastru"<lat)+suf. –iu,* operație etimologică în care termenul latin rămâne o necunoscută.Restul cuvintelor, puține, sunt puse în legătură cu alte limbi, cel mai adesea slave, cum ar fi *beregată: cf. scr. berikat.*

Dintre cele 71 de cuvinte pe care I.I. Russu[14] le consideră comune românei și albanezei, DEX redă 50 ca având corespondent în albaneză (*baltă: cf. alb. baltë; mărar: cf. alb. mëraj, ngr. márathron; șopârlă: cf. alb shapi; zgardă: cf. alb. shkardhë etc.*). Pentru 7 cuvinte preferă etimologia latină, prin derivare la un cuvânt cunoscut: *dărâma: lat. *deramare,* care nu este explicat, probabil fiindcă în opinia autorilor este suficient de evident un cuvânt de bază

[13] Russu,*LTD 1967,* p. 214-222.
[14] Russu, *LTD, 1967,* p. 199-204.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

ramus,-i „creangă, ramură"; la fel cum în cazul lui *scula: probabil lat. *excubulare,* este presupusă ca redundantă derivarea de la un lat. *cubo,-are „a dormi, a fi culcat".* În afara cuvintelor *bască „lâna tunsă de pe o oaie*", *daş* şi *druete*, care nu apar (şi a unui presupus împrumut din germană (*gardină: cf. germ. Gargel*), 13 cuvinte tot nu sunt elucidate, fiind reduse la o etimologie necunoscută.

Acestor cuvinte, *ILR 1969* le adaugă alte 33 de cuvinte comune româno-albaneze, dintre care 8 nu le mai regăsim în DEX (*abeş, bâlc, ciucă, gogă, hameş, hututui, lete, muşcoi*), iar 7 dintre acestea au fost eliminate din lista comună, fiind nerecunoscute etimologic. Ceea ce au câştigat *ceafă-cf. alb. čafë; cioară-cf. alb. sorrë, fluier- cf. alb. floere; raţă-cf. alb. rosë etc.,* au pierdut *baci, burduf, ciuf, ciump, jumătate, lehăi, noian* prin nerecunoaşterea unei etimologii.

Comparând câteva cuvinte considerate de specialişti ca provenind din substrat în trei dicţionare diferite[15], constatăm că DEX a acceptat fără rezerve orice etimologie latinizantă, relativ uşor pe cele slavizante şi a preferat să arunce în necunoscut orice cuvânt care nu poate fi explicat prin strat sau suprastrat. Astfel, pentru cuvântul *acăţa*[16], *DELR* consideră o *origine incertă.* Considerat, în general, un reprezentant al lat. *accaptiare*, ca şi it. *Cacciare*, v. prov. *cassar*, fr. *chaner*, sp. *cazar*, port. *Caçar,* autorul explică înrudirea prin păstrarea, în toate limbile, a sensului primitiv „a prinde cerbul". DEX admite, fără dubii, această etimologie, chiar dacă etimonul este trecut ca reconstruit dintr-un lat. *captiare,* rămânând la latitudinea cititorului dacă acesta poate fi considerat o variantă a lui *capio,-ĕre „a prinde".* Mai recentul DER acceptă aceeaşi derivare a cuvântului, chiar dacă notează şi celelalte etimologii propuse pentru acest lexem: *a+caţă* sau *ad+cattus (*lat. *„pisică").*

Elementul *abur*[17]*,* presupus de DELR un derivat din lat. *albulus „pată albă",* la fel ca şi alb. *avulj,* esteprezentatîn DEX *cf. alb.avull.* DER recunoaşte, cel puţin, că este un caz de *etimologie nesigură,* putând fi explicat prin mijloacele interne ale românei (<*boare)sau* ca element de substrat, datorită corespondenţei cu alb. *avull* şi respinge explicaţia prin lat. *albulus* din DEX.

[15] DEX (1998, 2009, 2012), Ciorănescu, *DELR* (1958-1966) şi Sala, Avram DER (2011).
[16] Cuvânt moştenit din substrat după Russu, LTD, 1967.
[17] Cuvânt autohton după Hasdeu, MER, Russu,LTD,1967, Vraciu, LDG, 1980 şi Brâncuş VALR, 1983.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

Cuvântul *argea*[18], apare în DELR ca „foarte discutat", lăsând a se înțelege nesiguranța oricărui etimon, însă este încadrat la categoria cuvintelor „orientale": din tc., cum. sau tăt. *arca „cutie";* amintește, fără a comenta în vreun fel, și poziția lui Hasdeu. DEX îl clasifică la *et. nec.*, cu toate etimoanele posibile. Prezentând toate filiațiile, DER îl recuperează ca *element de substrat,* cf. maced. άργελλα, cimer. άργιλλα „*locuință sub pământ*", trac. άργίλλος „șoarece".

Bătrânul *baci*[19]este tratat în DELR ca având *origine necunoscută,* chiar dacă opinia predominantă îl consideră un cuvânt de origine orientală, probabil < ir. *bac.* Totuși, găsindu-se în toate limbile balcanice dimprejurul teritoriului românesc, cel mai probabil el s-a răspândit din română, iar autorul nu exclude *posibilitatea* „de a se fi conservat un cuvânt autohton", comparându-l cu *bade.* DEX îl declară însă, categoric și fără probabilități, *et. nec.* DER nu prezintă îndoieli că avem aici un *element de substrat,* cf. alb. *bace „frate mai mare, unchi, bade".*

Cuvântul *balaur*[20], în DELR, este considerat identic cu alb. *boljë „șarpe"* și cu srb. *bla(v)or, blavur.* Fiind un cuvânt balcanic, autorul crede că trebuie să se reducă la o rădăcină trac. **bell-/*ber- „fiară, monstru".* Pentru DEX, aceste concordanțe sunt irelevante, fiind redus la aceeași *et. nec.* În DER, *balaur* apare ca *element de substrat,* cf. alb. tosc. *bollë* și gheg *bullar „șarpe* (mare)".

Analiza poate să continue până la epuizarea fondului autohton al limbii române, dar poziția DEX rămâne neclintită: nu admite nici un cuvânt moștenit din substratul anterior stratului latin. Concordanța cu elementele albaneze nu constituie un argument evident al moștenirii din substrat, întrucât nu exclude împrumutul. Pentru un cititor neavizat - căci un dicționar explicativ nu se adresează doar specialiștilor, fiind un instrument de uz general - această corespondență marcată prin *cf.* nici nu înseamnă mare lucru, întrucât educația școlară din țara noastră pune în discuție doar cuvintele moștenite – din dacă sau latină – nu și importanța fondului comun româno-albanez sau a cuvintelor românești fără corespondențe în alte limbi învecinate. Prin urmare, cititorul care va apela la DEX pentru a-și lămuri semnificațiile unor termeni, va constata,

[18] Moștenit din substrat după Hasdeu, Russu, Vraciu și Brâncuș.
[19] Element de substrat după Hasdeu, Russu, Vraciu și Brâncuș.
[20] Cuvânt moștenit din sustrat după Hasdeu, Russu, Vraciu și Brâncuș.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

cu sau fără voia sa, că în lexicul limbii române avem cuvinte din toate limbile (de la latină, iraniană, turcă, slavă, rusă, sârbă, bulgară, maghiară, ţigănească, până la germană, franceză, italiană şi engleză), numai din limba dacă/ traco-dacă nu avem nimic.

Desigur că etimologia latină este mai uşor de demonstrat, chiar şi cea slavă uneori, fiind mai apropiată în timp de vocabularul actual. Avantajul limbii latine îl constituie, în această ecuaţie, faptul că s-a conservat în documente scrise, care atestă forma celor mai multe din cuvintele vorbite. Substratul traco-dac, neputându-se baza pe astfel de texte, se supune „judecării în lipsă", bazându-se pe relicve lexicale, dovezi ale limbilor-martore (vecine: maghiara) sau înrudite (albaneza sau alte limbi vechi indo-europene). Procesul este, prin urmare, mai anevoios, dar nu imposibil, căci mijloacele lingvisticii comparate sunt foarte variate şi numeroase, fiind practic adaptabile situaţiei de fapt. Fiecare lingvist care a adus o metodă nouă de abordare, a considerat metoda potrivită contextului socio-lingvistic abordat şi niciunul dintre aceştia nu a considerat vreodată că ştiinţa etimologiei a soluţionat definitiv toate problemele sale, ci toţi aceşti „tehnicieni" ai limbajului au considerat că au deschis noi perspective asupra filiaţiei lingvistice[21]. Din faptul că DEX nu recunoaşte nici un cuvânt românesc moştenit din substrat, nici măcar cu titlu de *probabilitate,* aşa cum procedează în cazul etimologiilor latineşti, unde îşi permite să dea soluţii reconstruite, deducem că se recunoaşte doar prestigiul şi relevanţa limbii latine ca sursă de derivaţii, în defavoarea substratului autohton. Despre prestigiul unei limbi de cultură s-a vorbit foarte mult, însă nu e cazul, pentru niciun dicţionar, să nege dreptul la supravieţuire al limbilor vechi, care nu s-au conservat (suficient pentru a putea fi reconstituite integral) prin scriere. În fond, exemplul lituanienei (atestată în scris doar din 1540) care păstrează trăsături ale indo-europenei regăsite în latina secolului al III-lea î.Ch, este elocvent pentru capacitatea de perpetuare a unei limbi, chiar în absenţa scrierii[22]. Putem numi această atitudine lingvistică de recunoaştere a dreptului la filiaţie doar a unei limbi atestate în scris şi de negare a acestui drept pentru celelalte limbi - *hipercorectitudine etimologică,* întrucât denaturează datele socio-lingvistice. Suspendarea în „necunoscut" a unei moşteniri culturale, atrage după sine aneantizarea coordonatei spirituale care a făcut posibilă acea moştenire, ceea ce nu poate fi decât o pierdere pentru zestrea spirituală a unui popor.

[21] V. Sala:*IELR*, 1999.
[22] Cf. Saussure, Ferdinand de, *Curs de lingvistică generală,* p.48.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

Rezultatele acestor comparații ne duc la concluzia că DEX refuză limbii române un drept al său, acela de a-și recunoaște și afirma fundamentele formării sale și un drept fundamental al vorbitorului de limbă română: dreptul de a se informa corect asupra identității lingvistice.

BIBLIOGRAFIE:

Blaga, Lucian, *Opere. Trilogia cunoașterii (Volumul 8),*Editura Minerva, București, 1983.

Brâncuș, *VALR*, 1983: Brâncuș, Grigore, *Vocabularul autohton al limbii române,* Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983.

Celac, Victor: *Observații privind tratarea dialectelor limbii române, datarea lexemelor și valorificarea surselor în noul Dicționar etimologic al limbii române,* în *Fonetică și dialectologie*, Editura Academiei, București 2012.

DER: coord. Coteanu, Ion, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", Editura Univers Enciclopedic, 1998, 2009, 2012.

Georgiev, Vl, 1960: *Raporturile dintre limbile dacă, tracă și frigiană*, în *Studii clasice*,p. 39-58, București, 1960.

Hasdeu, *EMR:* Hasdeu, Bogdan, *Etymologicum magnum Romaniae (1886-1898)*, Editura Știința, Chișinău, 2013.

ILR 1969: Rosetti, Al., Coteanu, I., Cazacu, B. et al., *Istoria limbii române* (Volumul II), Editura Academiei RPR, București, 1969.

Pușcariu, *LR (I), 1940:*Pușcariu, Sextil, *Limba română (*Volumul I, *Privire generală),* Editura Minerva, București, 1976.

Russu, *LTD*, 1967: Russu, I.I., *Limba traco-dacilor*, Ediția Științifică, București, 1967.

Sala, *1998*: Sala, Marius, *De la latină la română,* Editura Univers Enciclopedic,București, 1998.

Sala, *IELR, 1999:*Sala, Marius, *Introducere în etimologia limbii române,* Editura Univers enciclopedic, București, 1999.

Sala *DER*, 2012: Sala, Marius, Avram, Andrei, *Dicționarul etimologic al limbii române*, Editura Academiei Române, București, 2011.

Ciorănescu, *DELR, 1958-1966* : Ciorănescu, Alexandru, *Dicționarul etimologic al limbii române,* Editura Saeculum I.O., București, 2007.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)

Ștef, *DRAM, 2015*: Ștef, Dorin: *Dicționar de regionalisme și arhaisme din Maramureș*, Editura Ethnologica, Baia Mare, 2015 (Ediția a II-a).

Saussure, Ferdinand de, *Curs de lingvistică generală,* Editura Polirom, Iași, 1998.

Scriban, 1939: Scriban, August, *Dicționarul limbii românești* (1939), Editura Saeculum I.O.,București, 2013.

Șăineanu (VI), 1929: Șăineanu, Lazăr, *Dicționar universal al limbei române*, Ediția a VI-a, Editura „Scrisul românesc", Craiova, 1929.

Tagliavini,1977: Tagliavini, Carlo: *Originile limbilor neolatine*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.

Trinca, *2006*: Trinca, Lilia, *Arhaisme de origine slavonă în structura locuțiunilor și expresiilor,* USARB, Bălți, 2006

Vraciu, *LDG*, 1980: Vraciu, Ariton, *Limba daco-geților*, Editura Facla, Timișoara, 1980.

BDD-V4586 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:28 UTC)